

Dr. Henrik Tuma
Viale 24 Maggio 8
Gorica
2821
688
VU:
L 18:20
9:10
460
Ištivo in upravi-
štvu za vsak mm visoc-
cine ene kolone v širokosti 63 mm: finančni oglasi 1 L, smrtne, zažalvne,
poslanice, vabila 80 cent, trgovski in obrtniški oglasi 60 cent — Plača se vnaprej.

DELO

Fantje volaki!

Ostanite zvesti svojemu razredu in rdeči za-
stavi razrednega boja!
Zdravo!

Trst, 7. septembra 1922. — Leto III. - Štev. 146.

Glasilo Komunistične stranke Italije

Komunistična konferenca v Koelnu

Štiri leta je od kar romajo zastopniki meščanskih držav po svetu in prirejajo konference, na katerih si belijo glave samo da najdejo pot, po kateri bi radi spravili kapitalizem iz strašne gospodarske krize, ki je nastala po vojni. Krize niso rešili in je ne bodo rešili; poti iz nje niso dobili in je ne bodo dobili. Diplomatna znanost buržoaznih državnikov gleda na dogodke kot preveč poznane, kakor da bi razumela zgodovinsko važnost dobe, v kateri živimo. Na svojih diplomatih in državnikih najslabše zdravnike najprimernejše za govornike. Se nekaj konferenc in Evropa bo padla vsa v novo krvoproletje, iz katerega bo izšla pač še bolj obubožana nego je sedaj, ob enem pa tudi oprostena kapitalističnega izkoriščanja. Niti ne sposobnosti nima sedanjih diplomatov in državnikov, da bi spravili kapitalizem z bogom in mu poskrbeli kolikor mogoče mirno smrt. Usoda se maščuje in največje maščevanje bo premalo za vse zlo, ki ga je sedanjim sistem prizidal človeštvu.

Gospodje so napeli vse svoje duševne sile, da bi spravili kapitalizem iz slepega smrti postelji je dobil kapitalizem ga keroga, v kojega se je vjel. Pa se je na vseh meddržavnih konferencah izkazalo da ustvarjajo nasprotujoče si koristi posameznih imperialističnih držav tako močan je proti vsaki meddržavni rešitvi gospodarske krize, da so vsi poskusi brezuspešni.

Bilo je zares mnogo predlogov in protipredlogov; mnogo ponudb in protiponudb; mnogo spomenic, protestov in groženj in celo poskusov, ki so šli za tem, da bi spravili nasprotujoče si interese v prijateljske odnose. Kolikor se je bilo na bogatih banketih doseženega uspeha šampanjca v proslavo doseženega uspeha. Koliko je bilo v meščanskih časopisih stvorenje sedaj enemu, sedaj drugemu državniku, ki je stopil pred ostrmele javnost z novim načrtom, s kojim je obljubljal čudež rešitve. In se danes ko ne verjame več nihče nobeni konferenci, ne modrosti nobenega državnika, se prikaže kak nov meščanski mesija z novim predlogom, z novim zdravilom, ki se dan pozneje izkaže kot brezuspešno in o katerem se izve, da ni v stanju ozdravit organizma, ki bolega na nezdravljivi smrtonosni bolezni.

Črv pa ne razjeda le gospodarsko telo, ki se že nahaja v stanju razkrajanja, marveč uničuje, polagoma toda sigurno, tudi politično ogrodje kapitalističnega sistema.

Koalicija zmagovitih držav, antanta, ki se ji je do danes posrečilo, da je dala počinemu položaju Evrope navidezno stabilnost in je porodila v javnosti iluzijo, da namreč njenim potom mogoče izvršiti veliko delo splošne obnove in je razpada.

Nasprotujoči si interesi se množe, sporna vprašanja silijo čedalje bolj na dan, vedno manjša je možnost sporazuma med gospodarsko solidarnimi državami in je s tem odpravljen tudi načrt, da bi se na podlagi takega sporazuma, po skislo obvarovati pred polomom one države, ki same ne morejo živeti in se same ne morejo rešiti predpadu, pred katerim se nahajajo. Države in države, ki niso vodile dosedaj samostojnih politične marveč so slepo služile intereso posameznih veleasil, se skusajo ostrsi verig, v katere so bile vključene. Ker jim veselo ne morejo pomagati, hočejo nastaviti svojo lastno pot, samostojne politike in si domišljajo, da pridejo na ta način same do rešitve onih vprašanj, ki se njih likajo, Italija, Jugoslavija, Češkoslovaška, vse streme po samostojni politiki. Izgubile so vero in zaupanje v tujo pomoč, ki ja ni bilo. Jasno pa je, da bi taka samostojna politika obubožanih držav kaj kmalu halkanizirala vse Evropo in v posamezne male vojne in bitke bi se porajale kakor gobe po dožju.

Toda to ni nobena rešitev. Ni to rešitve nobenega vprašanja in kapitalizem, ki so mu že sedanje meddržavne mejne like ovira, ne more trpeti samostojne po litike malih držav, ki jih mora izkoristiti. Zato bo trajala bolezen samostojne politike takih držav le malo časa. Prej ali slej nastali dve imperalistični skupini, ki bosta vodili boj za nadvlado nad Evropo, boj, ki mora povzročiti novo vojno, ki tvori edin način, po katerem je mogoče rešiti sporna vprašanja med kapitalističnimi državami.

Upoštevač ta položaj in možnost n-vega krvoproletja, so se sešli pred tednom, t. j. v trenutku velike napetosti med Nemčijo in Francijo in v času, ko je nastala v antanti velika nezdravljiva razpoka, v Koelnu ob Meni v Nemčiji, nemški in francoski zastopniki obeh Komunističnih strank. Važnost tega sestanka, ki se je izvršil brez vsakih protestov, je na prvi pogled velika. Proletariat nariati mora hoteti, da se kapitalizem na dan dvignil na račun delavstva, kojemu bi postalo življenje naravnost nezno. Proti porajajočim se kapitalističnim koalicijam mora stopiti na dan nova sila, ki bo v stanju da onemogoči kapitalizmu nadvlado nad vse človeško družbo in ki mora postati končno edina lastnica vsega proizvodnega aparata. Ta sila je proletariat. Sovjetska Rusija je bila in tvori se danes prvo skupino te sila Komunistični sestank v Koelnu pa tvori drugi korak pri delu, ki gre za tem, da poveča in da ojača to prvotarsko silo. Svetovna prola se bo uresničila, nastane nova vrsta revolucionarnih bojev in s tem, da bo proletariat stopnjevale konsolidiral in ojačal svojo prvotno skupino.

Nemčiji je sojeno, da se skoro gotovo pridruži kot prva tej temeljni proletarski skupini. Danes je Nemčija prevet šibka in preveč izpostavljena nevarnosti od vseh koncev in krajev in je dvomljivo, da bi pomogla vzdržati kakor sovjetska proletarska republika. Zato je proletariata,

Komedija nezavisnosti

Rat se vodi za odbrano svetske pravde i demokracije, za oslobodjenje i nezavisnost malih narodov. — Mirovni ugovori naređuju malim narodima da budu nezavisni.

Milina! Zar ima šta lepše u svetu? Heo ne heo moraš da budeš nezavisan. «Nezavisni» proletariat nezavisne Austrije nezavisno gladuje i nikako da o sigurno nezavisni profit austrijskim kapitalistima. Država je na rubu propasti to jest zavestno nezavisna država kapitalista, i ljudi (vlasnici) potražije način za osiguranje tog profita.

Ovih dana se odigrava jedna komedija nezavisnosti. Austrijska buržoazija je nezavisno od pljačka poutvrti proletariata, i nalazi jedini način za to u sledjenju s Nemačkom. Pošto zna da je susedi prisiljavaju na nezavisnost u ime mirovnih ugovora - pošla je prvo da traži pomoć od tih suseda, pa kad joj oni ne daju onda da se sjedini s Nemačkom.

Češka, jugoslovenska italijanska buržoazija znaju da kapitalistička Austrija ne može opstojati nezavisna, pod uslovima svorenim mirovnim ugovorima, i zato je sila na nezavisnost, t. j. na bankrot. Jedini razlog zato jeste želja da oni nezavisno pljačkaju austrijski proletariata. Medjutim češka i jugoslovenska buržoazija je međusobom da dele plen, a italijanska bi ceo plen za se. I tako, da je ne ugrabi protivnik, svaka strana brani nezavisnost Austrije; jedna drugoj ne pušta plen, a guš Austriju svaki od njih tako da ona ipak mora da bude plen.

I sva ta komedija nezavisnosti ide na račun proletariata. Proletariat Češke i Jugoslavije, po račun buržoazije, treba (kao vojnik) da zagazi u Austriju, da štiti interese «domovine» i nezavisnost Austrije od nasilja poganih Italijana.

Proletariat Italije da se kolje sa proletariatom Češke i Jugoslavije, za zaštitu «svetih interesa slavne domovine», za odbrano «nezavisnosti» Austrije i za ratnu stvar «plemenite» narodnosti.

A ne misli, jadnici, da će i proletariata da se poigra nezavisnosti: mladi proletariati ce nezavisno nišati — zajedničkog neprijatelja.

Okolo Radničkog saveza

Danas, kad je R. S. onakav kakav je, za groba pala u očima svakog proletariata, mi moramo jasno da kažemo proletariatu zašto to čudoviste nikad nije ni vredilo jedne prebjene pare. Sad, više nego ikad, moramo da naglasimo potrebu jedinstvenog fronta proletariata, revolucionarnog fronta, i potrebu da se oslobodimo lanaca reformističkih. U zadnjem općem štrajku je svaki proletariata video šta znači snaga ujedinjenog proletariata, i još bolje je video šta znači tvorstvo reformističkih vodja. Sad i posljednjem proletariatu mora da bude jasno kako se jedinstveni front ne može ostvariti preko reformističkih vodja, i svaki takav pokušaj mora da propadne. Ali sad svaki od tih proletariata mora, da zna da je snaga proletariata samo u jedinstvenom frontu u borbi, i zato sve sile revolucionarnog proletariata danas moraju da budu uperene protiv reformističkih vodja i za stvaranje jedinstvenog borbenog fronta proletariata, za stvaranje odozdo, bez reformističkih vodja.

Nakaza R. S. a je pala, ali Radnički savez mora tek da se uspostavi! Protiv saveza birokracije i za Radnički savez! U mesne odbore radničkog saveza sami radnici i seljaci neka biraju svoje predstavnik, a ti radnički i seljački predstavnik neka biraju svoje centralne organe — sami između sebe. — Samo tako će R. S. biti sposoban da vodi revolucionarnu borbu celog proletariata, a ne ovakav kakav je, kad u njemu sindikalna birokracija imenuje (određuju) svoje predstavnik.

Dole sa reformistima svih vrsta!

AZBUKI.

Politični teden

Kongres Ital. socialistične stranke se bo vrsil v Rimu v dneih 1., 2. in 3. oktobra t. i. in se bo na njem razpravljalo o vprašanjih ki so povzročila, da imamo v tej stranki zopet dve duše. Kongres bo gotovo izobčil (nekoliko prekasno) reformiste. Drugo je pa vprašanje, k kateri internacionalni bo reformistov prosta stranka prijavila svoj pristop.

Iz vseh krajev Italije prihajajo vesti o fašistovskih provokacijah. Zgorelo je še nekaj delavskih domov in padle so proletarske žrtve. Razveseljivo pa je dejstvo da ne padajo več le proletarske žrtve, marveč zadenejo krogje tudi fašiste. Poleg tega pa ne gore več v Italiji le delavski domi in proletarske ustanove. Žiglo je dobila pot do bogatih gozdov, do palač in sploh do neproletarskega imetja. Buržoazno časopisje se atakandizira. Dokler so gorele delavske zbornice, je še šlo. Dokler se je požigalo v imenu domovine in naroda, tudi. Ali kdaj naj gleda mirno če se požigla v obrambo proti fašistom, v imenu nobene domovine. Hude čase preživljamo.

Izdajalci, ki so imeli v pokah vodstvo Sindikata italijanskih železnicearjev, so takoj po splošni stavki sklenili da sindikat izstopi iz Delavske zveze in so poslali udanostno izjavku D'Annunziju. Na narodnem svetu sindikata, ki se je vrsil tede dneve v Rimu, so železnicearji sicer osodili postopanje voditeljev, pa jih niso izključili iz svojih vrst. Kam pa pridevmo ako se bo delavstvo ustrašilo svojih lastnih sklepov in dejanj. Kam pridemo, ako bo trpele delavstvo v svoji sredi izdajke? Narodni svet izdajke obsodil in določil, da morata sodruga Azzario in Berutti, ki sta bila izključena iz sindikata komunisti, ostati v organizaciji. To je prva lekcija izdajcem. Pridete gotovo še druge.

Med Italijo in Nemško Avstrijo se nadaljuje na tih po govori. Italija je že posodila Avstriji 70 milijonov lir. Mnogi trde še vedno, da pride do združitve-od Avstriji in Italije. Priznamo sicer, da se reveži med seboj radi imajo v prvih dneh poroke, ali pomanjkanje sredstev

Z ODMEVOM

V članku «Brez odmera» govori «Edinost» spet o fašizmu. Sama ne ve, kako bi se držala, zato se izgovarja na ljudstvo. Da, ljudstvo se s fašizmom ne more spriznati, ker ga sodi po njegovih delih. Ljudstvo namreč politično ne kalkulira, pač pa rešuje politična vprašanja s instinktom, s političnim nagonom. Instinkt pa se ne vara in zato «Edinost» ne ve prav, kam bi, to se pravi, ve dobro pa si ne upa povedati vse resnice. Zato je dajeta polemate, po obrobkih in skrivalj, da ne bi bilo čutili prevare. Ali se še spominjate onega dolgega članka, ko je bil za «Edinost» fašizem prebujenje mlade narodne sile Italije, izraz bojevnikov prot narodnim izdajcem, boljševoim in demagogom, ki so hoteli pomesti z lastnimi veleposesniki grofi? Ni še dosti Soče izteklo v morje, kar je to razlagal slovenski glavni kapitalistični list Jul. Benečije! Z laskim nacionalizmom se «Edinost» ne more prav spriznati, ker je meja napoti, ampak proti boljševoizmu da rada rok fašistom, meja gor, meja dol! Verzičnikom okoli «Edinosti» bi namreč vsak čas ditalo, ki bi mogli spraviti spet kmeta v veleposesniški jarem. Kakor hitro bi šlo za jugoslovanški kapital, bi se gospoda prav nič ne strahili prebiti krvi jugoslovanških delavcev in kmetov. Če gre zato, «Edinost» vest prav nič ne peče; kakor vlačuga, se bo tudi ona prodala vsakomur in se nič ne čudimo, če tako ljubko kotetora že danes z belo gardo, z Mussolinijevimi mladimi narodnimi silami, svojih prejšnjih simpatij nič ne kriva, le da jih kaže v zaviti obliki, ki jo razume dobro boljši (se pravi: premožni) narodni krogi, med tem, ko misli delovno ljudstvo, da so «Edinostine» razprave učenjaška politična znanost. Upamo, da bodo merodajni faktorji pri «Edinosti» prilikhi tudi kakšen dar naklonili služni fašistovski organizaciji; tako bolj skrivaj, ampak iz najsvežjega prepričanja, da pomagajo rešiti mednarodni kapitalistični red, na katerem stresa rdeča sovjetska pest.

Za široko javnost seveda gospodje ne morejo priločiti fašizma. Če ni bela garda nevarna jugoslovenskemu kapitalu, je pa sovražna vladi jugoslovanških kapitalistov. Zato pa tudi po «Edinosti» ne more biti jugoslov. ljudstvo rjti fašistično, niti filofašistično. Zato, da je vodstvo naroda fašizem prijazno — vsak sloj! Ljudstvo fašistovske pomoči ne bo rabilo, zato tudi ni treba, da jim je kaj naklonjeno. Da če bo trebu, bo narodno ljudstvo lahko tudi udarilo po fašizmu, če bi kazalo naprimer, da je jugoslovanški nacionalizem toliko močan, da se lahko poizkuša z italijanskim. Takrat bo vrsilo narodno ljudstvo sveto stvar, bo maščevalo krivice, navdneni narodni voditelji bodo pa gledali in plaskali (če ne bo nevarnosti) izza varnih voglov, vsak kip pripravljeno, da spravijo svojo boljše ko z naglim begom v sigurno zavetje.

V zadevi fašizma ima jugoslovanški nacionalizem Jul. Benečije janovo glavo ki na eno stran gleda, na drugo meži. Dokler ne bosta jugoslovanški delavec in kmet obrnila tej glavi hruba, se ne bosta rešila goljufov. Proletariat, bodi brez odmeva sleparjem!

Orjunaš.

Rešena čast

V «Edinosti» 27. av. se nekdo zagovarja, ker ni društvo «Dnevaž» iz Kazelj nastopilo o priliki pridivite «Solskega društva» v Sežani. Brani Kazeljsko društvo, ki ni moglo nastopiti zaradi dveh odsotnih pevecv, obenem pa pritisne «Edinosti» — dasiravno nehoče — krepko zaupnico, «Edinosti» je bila namreč zapisala, da niso prišli Kazeljeji pet v Sežano zaradi komunistične agitacije. Kazeljeji pa pravijo, da so zvedeli o agitaciji, ko je iz «Edinosti» po narodni slavnosti prišla izjava vest, da «Dnevaž» ni nastopil radi komunistov. Bravo, Kazeljeji «Edinosti» je torej posten list, ki rad laže, če le more. Laže pa naraje, kadar gre za komuniste, zato je tudi toliko kftov in delavcev še slepih, ker verujejo v narodne laži narodne lažnjivke, ovaduške nasprotne delovnega slovenskega ljudstva. Če bi Kazeljeji brali «Edinost» brez narodnih očal in mislili nekoliko tudi s svojimi možgani, bi se že kdaj več ne uprezali v voz «narodnih» kapitalistov, ki nosijo neprestano «narod» na jeziku, pa venomer mislijo samo to, kako bi iz naroda iztisnili kolikor več profita za svoj žep, večina Kazeljevce je menda se tako zaverovanih v «Edinost», ker sploh vrugega ne berejo, kar je zanje gotovo velika čast. Zato je tudi dopisnik iz Kazelj »preveč zaveden«, da bi bil kak komunist, temveč je raje kapitalistični prijanec in pomaga slepiti in varati kmeta, ki ga boho «narodni» kapitalisti rešili s tem, da mu bodo počasi zavili vrat in ga pognali v Ameriko, ali pa ga potisnili v največjo revščino, da mu bodo lažje ukarovali. Prav je, da se boljše Kazeljeji komunisti, ko hudje križa, zaslužili si bodo vsaj lepo pohvalo od «Edinosti» in to je tudi nekaj vredno. Zavedni kot, so, vedo dobro, da «Edinost» komunističnih Kazeljevce nikdar ne bi polivalila, prej bi si jezik odgriznila, Prosimo pa jih vseeno, naj pomislijo enkrat o priliki trefno, ali je res eno in isto: narod in kapitalist. Eden, ki je preudno zaveden.

Zveza rudarjev Italije IDRIJSKA SEKCIJA

Sodrugi! Erarčiči delavci!

Kapitalistična ofenziva proti delavstvu vabče pripravka natihoma tudi nam prvo bitko. To je končno samobesebi razumljivo in ako se je ta napad na naše pravice toliko zakasnil, se je zgodilo to le po dobro premišljenem načrtu. Kapitalistična gospodari čedo predobro, da v mirnih časih delavske organizacije ostajajo in se delavstvo uspeva. Tako so dali tudi nam daljši odmor, da bi v tem času naša strokovna organizacija ocenela in bojevitih duh idrijskega proletariata upadla. Toda upajmo, da so se to pot naši premodri gospodarji temeljito zmotili!

Zunanje lice napada je čisto nedolžno, v bistvu pa niso bile stare pravice idrijskih erarčičnih delavcev še nikoli tako nesramno napadene kakor to pot. Navidezno gre namreč za takozvano

BREZPOSELNO PODPORO v resnici pa za to, da erarčični delavstvo prizna državi pravico. DA GA LAHKO VRZE NA GESTO kadar se ji polubi.

SODRUGI! ERARČIČNI DELAVCI! Par. 3. naše službene pragmatike govori jasno o «stalnih in nestalnih» delavcih. Sicer je res, da govori ta partudi, da erar lahko odgusti vsacega stalnega delavca z odpovednim rokom 14. dni, toda odkar pamtno mi, naši očete in naši dedje, ni erar nikoli v Idriji odpuštil nobenega erarčičnega «stalnega» delavca iz službe, ako se ni kaznovano preprečil proti obstoječim zakonom in naredbam, s katerimi je uravnavano naše delo!

V Idriji plačujejo brezposelno podporo (okroglo na mesec L. 2.10) samo «nestalni» nastavljeni delavci, odnosi ustavljenci, dočim so «stalni» tega plačevanja prosti. Najlepsi dokaz, da smo mi «stalni» delavci pa je, da dobivamo po dosluženi pokojnino, za katero prispevamo mi in erar. Da dobivamo to pokojnino iz Brat. sklad. in ne iz državne garnje, ne izpreminja nič na dejstvo, da smo za starost in neupostolenost bole zaravnavani, kakor pa oni, ki so nezavani na prebedno brezposelna podpora.

Rudarska sekcija v Idriji je na delu, da obvesti o tej nevarnosti tudi naše brate v Rablju in v vsej Italiji, da tako dosežemo čim enotnejšo fronto. Ali za to pa je predvsem potrebno, da je poslednji idrijski «napr. organiziran in tajej na svojem mestu!

Ne damo krsiti svojih pravic! Nečemo biti sužnji! Na dobro srečo! Idrija, na dan se Jernela 1922 RUDARSKA SEKCIJA.

Proletarskim vojakom novcem!

Mati domovina bi rada obela svoje sinove ter jih ogmala s svojim sivozelenim plaščem. Kdor ima količkah narodnega čuta v sebi, bo daroval meso in kri na travenik domovine. Vse za vero, dom, cesarja! Tako se glasi naše lepo narodno geslo.

MLADI SODRUGI

S tužnim srcem gremo zato, ker moramo zapustiti naša cvetoča društva, naše bujne organizacije in naše ustanove, ki nas bodo znatno popreplele. Gremo pa tembolj s pogumom, ker ve mo, da neseemo iskavo revolucije v srce sovražnega labora. Ta iskra ne bo ugasnila; nasprotno, ona bo tlela dalje in v prihodnjem trenutku bo zagorela z velikim plamenom, ki bi požgal in uničil vse, kar ne spada v človeško družbo. Gremo, ali naše orožje ne bo oskrbnilo delavskih svetlin! Mladenič! Broj narodne gospode in njih družten bodete tudi kmalu uvideli, kdo in kje je tisti narod pod imenom katerega so vas do danes goljufali. Spoznali boste vso krastoto «Lepe naše domovine», ko bomo stali skupno v vrsti z vojaško salo pri kotlu «pašte štete»! Vašo gospoda nima denarja za vojne odškodnine, za vlogo in svote, za invalide in ne za siromake in vojne poblastence. Ima pa za meščansko vojsko, za narodne slavnosti, narodne praznike, sokolske zlete i. t. d. Mi vsi se mučimo vsaki dan, ter kljubujemo mrazu in vročini, a nimamo niti za kosček kruha. Omi pa imajo sredstev dovolj za luksurizno divertiment v Ljubljani, Pragi, Genoci i. t. d. V trdniki, ko gaje na Ljubljanskem gradu 400 pevecv «Morje adrijskono» umirajo letvini v sled vojnih posledic, vzdihujejo vdore, bojejo lastni otroci v vojni padlih otcov, proklnita na casti stradan brezposelnih delavcev. Oh, kako tepa je naša domovina!

Mi gremo samo, da bo dom ote! Vam, starejši sodrug, prepustimo krasno obdelan delavski vrst. Pazite, da bo i v nadalje v rokah skrbnega vrtnarja, ki bo znal trediti škodljivih mrčes. Pazite, da kadar se vrnemo, naštemo več kot pustimo.

MLADI DELAVCI IN KMETJE! Danes poznamo komunisti samo v teoriji, a potem pa bomo poznali tudi v praksi. Kot učenci gremo v komunistična šola! Vrnemo se pa aktivni volaki, pravi, sobjednih Alia gica. Zato vsi Abagičevci danes za kličemo:

Zivela revolucija! Zivela rdeča vojska bodoke Italije! Komunistični pozdrav vsem rdečim volakom!

Pismo iz Bregi

Od svih se strana javljaju radnici i opisuju svoje bedno življenje u kome se nalaza, stoga drago mi «Delo» pusti komadičak prostora da opišem i ja stogod iz našega mesta. Čije iz mnogo drugih mesta govori o nacionalnim razlikama. U našu pak mestu toga nema, jer govornimo svi jedan to isti jezik a i kud bi i bilo u običaju ovde više jezika, nebi nam činilo nikakvih razlika, jer svi smo ovde radnici i seljaci, koji moramo da se mučimo od zore do mraka za taj komadičak kruha. Jedino se razlikujemo u tome, što ih ima još u našemu selu takovih, koji veruju u gospode demokracke ideje to čerđi, da još nekogi ne veruju te se

Komunist.

Komunistično gibanje v drugih državah

Italija

Ker spada to poročilo ki vsem dosedajšnjim in ker ne bi hotel pretrgati serije z drugim naslovom sem si dovolil tudi 'našo' državo uvrstiti med 'druge'. Slogi čitatelji se bodo lahko prepričali predvsem o velikosti in moči vsega komunističnega gibanja in pa o tem, s kakšno bliskovito naglacio se položaj menjuje in naše gibanje stopnjuje; in to edino ob poročilu iz Italije, kjer se vrši vse proces pred njihovimi očmi. Primerilo je bilo podano februarja in ako primerjamo ogromne napredek od tistega časa do danes z napredki drugod, se nam vsaj v mislih nudi ogromna in veličastna slika naših sil.

Poroča sodr. Terracini.

Govori najprej o ekonomskem položaju v Italiji. Kriza je v zadnjem času se bolj narasla in dosegla svoj najostrejši izraz v polmu znane Banca di Sconto, finančnega inštituta težke industrije. Polraž italijanskega kapitalizma, ki je bil vedno umetno gojen in večan, je daleko brezizhodnejši kakor po drugih deželah, kjer se nahajajo naravna tla za industrijo.

Skušalo se je napraviti odgovornega za krizo revolucionarni duh delavcev in organiziralo se je fašizem, sistematično razmesarjenje cveta delavcev, razruševanje delavških domov in organizacij. Pod takimi okolnostmi je imela mlada komunistična stranka težak položaj. Razumela je pa kljub terorju s pomočjo izvršnih ilegalnih organizacij odbrati si tla, naraščati povasi, a vztrajno in dobita vodništvo delavskega gibanja v Italiji, posebno pa vodništvo specialne borbe proti fašizmu bolj in bolj v svoje roke. To se najbolj zrceli v buržoaznem časopisu, ki je v začetku poskušalo o naši stranki smrtne molčati, potem pa bilo prisiljeno vedno bolj baviti se z nami in sedaj vidi v naši stranki pravo gonilno silo proletarskega gibanja. Stranka ima 50.000 članov in 30.000 v mladinskih organizacijah. Posejuje 3 dnevnike z naklado 80.000. Stremijo za tem, da ustvarimo v Italiji tako pomembno komunistično literaturo.

Očitno se je stranka, da je v vprašano 'ljudskih arditov' napravila napako. Gotovo je, da je bilo to gibanje spontano, proletarski upor: bilo je pa zasnovano po Nititiju, ki je voditelj mešanske stranke na čelu mu stojijo razni buržujski politiki, njen program je pacifističen, gre za obnovitvijo državne avtoritete, in mi ni smo imeli v tem gibanju možnosti, da bi si pridobili simpatije širokih mas.

Tudi našo stališče do anarhistov in sindikalistov je bilo kritizirano. Del anarhistov in sindikalistov, na čelu Borghini in Malatesta, vodi sistematično obrekovalno kampanjo proti Sov. Rusiji, ki se ji energično upramo, celo na nevarnost da izgubimo del simpatij pri teh elementih.

Naše stališče nasproti Soc. stranki se je le v toliko spremenilo, da podpiramo z vsemi sredstvi levo krilo, ki se je izreklo za priključitev h Moskvi (Lazzari - tretje internacionalisti).

Da smo pravilno izvršili sklepe III. kongresa, kaže dejstvo, da smo izdali prvi tednivi po naši vrnitvi iz Moskve apel na proletariatski in obenem stopili k vsem strokovnim organizacijam s predlogom, da se borimo v enotni fronti za najnujnejše konkretne zahteve italijanskega proletariata. Strokovne organizacije so splošno ignorirale ta predlog, a so bile pristljene sklicati narodni svet, potem ko smo mi tri mesece v tem oziru razvijali sistematično agitacijo in pridobili skoro polovico organizacij na svojo stran v tem vprašanju. V sled to agitacije smo svoji vpliv povečali v vseh strokovnih organizacijah.

Sedaj vodimo drugo akcijo za združitve proletarskih sil: združevanje organizacij posebnih strok. Tudi to naše delo je našlo polno razumevanje med masami in veča naš vpliv.

V sindikalnih organizacijah dela stran ka skupno s sodr. Vechjem za priključitev k Rdeči strokovni internacionali.

Poskušali smo napraviti iz 'pomozne akcije' gladijočim pravo proletarsko pomoč, kar se nam ni posrežilo. Nasprotno smo pa napravili skupno z vsemi proletarskimi organizacijami odbore za pomoč političnim jetnikom. Ako hočemo pa preostati važnost te akcije, se moramo zavdati, da sedi v zaporih v Italiji nad 20.000 komunistov in da je l. 1921. dopisnega le Del. zbornica v Turinu, ki se nahaja pod komunističnim vodstvom, pol milijona lir v te svrhe.

V kooperativah (zadrugah) imamo že tu di trdna tla. Zavezovali smo dve najvejšji zadruzi Italije. In sedaj smo na tem, da zavajujemo se sto in sto manjših in jih združimo potom specialnega centralnega odbora.

Naša parlamentarna frakcija šteje le 6 členov, ki pa povzročajo vladni največje težkote. Pomisli naj se na afero M. stano.

Naši napori za stvoriťv enotne bojne fronte so bili ravno v zadnjih dneh kro-

nani z velikim uspehom. Na naše drežanje se je vršilo pred par tedni zborovanje vseh strokovnih in sindikalističnih organizacij, kjer je bila zastopana tudi Soc. stranka. Kom. stranka ni odposlala sicer nobenega delegata, je pa pisarno zagotovila, da stoji z vsemi sredstvi na razpoložo skupnem boju. Upamo, da bomo na ta način dali razumeti delavskim masam v Italiji, da jim le Kom. stranka daje možnost, da premaga kapitalizem.

Domače vesti

Za brezposelne je denarja toda samo za 15 dni

Gibanje brezposelnih v Trstu, ki stoji pod spretnim vodstvom agitacijskega odbora v okrilju naše Delavske zbornice ne ostaja brez uspehov. Vlade oblasti si ne morejo zamašiti uses pred grozičnim klicom tisočero in tisočero brezposelnih mož, pred nebrzdanimi kličji njih žen in maledovanjem gladih otrok. Zahteve gladne mase niso brezumno vpitje proletarskega demagoga, ki zadenle ne na pomolvalen nasmeh vladnega zastopnika. Za temi zahtevami stoji sila, ki more zdrobiti vse, ko bukne na dan, ker je glad nje močostni in neukrotljivi zapovednik.

Takrat ko se je začela brezposelnost pojavljati v svojih začetnih obrisih, je bila zahteva brezposelnih po podpori, ki naj bi nadomestila dno. Vlada seveda ni dovolila malo podpore. Brezposelni so to podporo sprejeli, ker so upali, da bodo prej ali slej delo in ker je bila podpora vendar boljše kakor nič. Medtem je preteklo četrletje (90 dni), dela od nikoder in rok za konec brezposelnosti podpore. Tu so staveli brezposelnosti zahtevo, da se podpora nadaljuje za ves čas brezposelnosti, da se predvsem razširi tudi na te pokrajine italijanski zakon za slučaj brezposelnosti, ali več burnih shodih, potem ko sta bila Salata in Mosconi izjavčeva ter je bilo nekaj šip razbitih, je vendar prišel odlok, da se podpora nadaljuje, odnosno da se rok odpovedi podpore podaljša. Toda kakor razglasa Okrajna bolnišnica blagajna v Trstu se bo izplačila zaostala podpora in se bo nadaljevala le še 15 dni. Ker 1 milijon lir, katerega je stavel gener. in civilni komisariat v te svrhe na razpoložo okoliškemu odboru za brezposelnost, zadostuje samo za ta izplačila. Zaostala podpora (v iznesku L. 3.75) se bo izplačevala seveda le za kontrolirane dneve brezposelnosti.

Podpora bo torej tekla še petnajst dni. In potem? Ali naj se umre, ko še vedno ni dela, ni zaslužka? Brezposelni sprejmejo zopet to množično vlade obnemem pa nadaljuje svoje gibanje z geslom: 'Ali delo, ali podpora za vse dni brezposelnosti.'

In mislimo, da se bo našlo še kje kak milijon za podpora brezposelnim, ker drugače bo pred se huda otm, ki odločujejo nad življenjem delavca. Gospoda to dobro vedo.

Demonstracije brezposelnih

Ponedeljek jutraj po shodu v Delavski zbornici so se brezposelnosti podali po navadi pred sedeže svojih kontrolnih komisij. Ravno nasproti sedežu v ulici Parini se nahaja bogata prodajalna kruha in pekarija. Sem notri so udri gladni možki in ženske in odnesli par desetih strok kruha. Enako so brezposelnosti napravili tudi v neki pekariji in mesnici na trgu Barriera.

Zanimivo je, kako je tarnala gospa pekarica v ulici Parini, v lepi slovensščini:

— Saj jaz bi jim dala vse, vse bi jim dala, samo da se jim ne obnašajo tako kot živina!

Vprašali bi gospe pekarico: Zakaj pa ste čakala, da so ti divjaški brezposelni udri noter v prodajalno. Zakaj jim niste prej ponudila kruha? Vskan: dan jih vidite stati lačne pred svojo bogato prodajalno!

Popolne istega dne se je zbrala večja skupina žensk na trgu Ospedale in jo udarila v ulico Valdirivo. Namen žensk je bil preskrbeti kruh za večerjo gladnih deci. Tu pa so bile ženske sprejete po kr. strazniških. Oni na konju so se po trikatnem znamenju zagnali proti demonstrantkam in jih razpršili. Približno 70 žensk in otrok je bilo aretiranih. Polovico teh je bilo še isti večer izpuščenih.

Take demonstracije se ponavljajo sedaj v Trstu dan za dnem.

Za rusku decu

Sakupila M. Makuc, Makuc Marica L. 3, Vjekoslav Makuc L. 2, Turini Oskar L. 2, Lukičeti Josip L. 2, Blažič Albina L. 2, Ivan Slavčič L. 1, Bauer Peppi L. 1, Marie Meszaros L. 0,50; skupno L. 14,10.

Mednarodni dan mladine

Proletarska mlad, je v nedeljo, kakor proletarska mladina celega, sveta praznovala svoj dan.

V Trstu se je vršil sijajen shod, na katerega so prišli v velikem številu mladi delavci, študentje in uradniki. Shod otvorili neki član delavskega izškalnega odbora mladinske zveze, podpari v kratkih besedah pomen dneva in po sporočilnih sklepih glede nadaljevalne manifestacije popoldne do besedo glavnemu poročevalcu, dolocenemu od osrednjega odbora narodne zveze S. Ugu Arcunu. S. Arcuno črste v daljšem govoru vlogo komunistične mladine od početka reakcije do danes. Splošno je priznано dejstvo, da je mladina irlubetica Komunistične stranke Italije in njene akcije. To je popolnoma naravno, ker je vendar mladina po svojih telesnih sposobnostih in svoji duševnosti najprej poklicana, da držl postojanke stranke in jih utrjuje pred navali meščanske reakcije. Kakor je takoj po vojni našlo prestrašeno italijansko meščansko oporo v svojih najboljših sinovih v častniških menzah in na visokih solah, tako se je ob početku bele reakcije na stran proletariata postavila njegova mladina in odbila napad za napadom. V mladini je instinkt braniti usodo in ohraniti veljavno svojega razreda, ker se tako bori za svoje življenje, za svojo bodočnost.

Medtem ko je Socialistična strankazapušala postojanko za postojanko vsvojevala rdeča gospodstva — besednega gospodstva — in predstavljajo danes socialističnost v Italiji le mesečne plače funkcionarjev, je znala Komunistična stranka najti in udelestiti edino pravo parolo za obrambo proti reakciji: Posta viti proti sil' silo, proti vojaški uvrščavi enako vojaško uvrščavi, proti obojeznim akcijam oroženo akcijo, tudi individualno akcijo.

Drugi del govora s. Arcuna je bil posvečen ženskam. Treba je doseči najprevo, da nam ženska ne bo naša nasprotnica ter da bo polagoma šla v borbo rama ob rami z možskimi. Treba je poljuditi žensko strahopetnost, ki je naša sovražnica, ki je naša sovražnica, ker je sovražnica akcije.

Za glavnim govornikom govorita dve zastopnici žen. Obe pozivata navzočomladino, da uporabi vse svoj vpliv za to, da pritegne tudi žensko v naš krog. Nazadnje dobi besedo deželni tajnik s. Bereč, ki govori v imenu vojakonvoincev. Bodisi na bojnem polju, v vojašnici ali v kazenskih stotnjah, proletarska mladina bo vedno to, kar je: čuječa in disciplinirana braniteljica svojega razreda.

Popoldne je mladina napravila izlet v zgornji okolice: čez Katinaro v Lonjet od tu čez Trebeče na Opčinje in nazaj. Mladi oddelki so bili sprejeti povsod z navdušenjem in odobravanjem od slovenskih delavcev in kmetov gornje okolice. Sprejem v narodnem Lonjerju je bil najprigrednejši. Ko so stopili oddeki mladice zopet v mesto so se meščani spogledavali, ker so bili navajeni gledati le fašistske 'squadre d'azione'. V omejenemožne dobrega meščana ne gre, to kako da mora biti proletariatski vojaško organiziran in imeti svojo arnado, ki se v vsaki uri lahko postavi po robu letaln in nelegalni državni armadi, braniteljici meščanskih interesov. Oddeki se razšli v središču mesta med petjem 'internacionales'.

Postanica mladih kristjanov

Autonomni klub krščanskih socialistov v akademičnem ferialeom društvi 'Adrija' v Gorici je poslal slovenskemu dijaštvu ganljivo poslanico, v kateri čita tomo le 'novost' avgusta 1921 so se stnilne vse struje slovenskega dijaštva na Gorikišem: svobodomiselnica, krščanska socialistična in tudi komunistična; v otno organizacijo, avgusta 1922 pa je svobodomiselna struja s soglasjem komunistov pogazila dno besedo in prelomila paket.

Vsak proletarec, ki to čita se vprašuje: Kdo pa je dal te komuniste, ki v rajjo podpirajo trfir inteligenč, svobodomiselno, srodne kakor da ni šli s silovni kmetov in delavcev. In kdor ne pozna krščanske morale, niti eno študentovke sloh — in takih je med proletariatom, se tuncmo — si misli pri čitanju te poslanice da so komunisti hulje, ki paktirajo v puhlostjo svobodomiselnih študentov.

Stvar pa je enostavno drugačna. V postarici obrabjeni knjižnici, so se poročili študent ali pa ne nekateri 'svobodomiselni' študenti igrajo v svojih razgledih pa, etki komuniste, in izražajo nemoščev. Mi ne poznamo drugih komunističnih študentov razer onih par, ki so organizirani v naši mladinski organizaciji. er komunisti je organiziran pri komunistih ali sploh ni organiziran (najmanj pa v kakem akad. fer. dr.). Najbrže si pa r isti klub krščanskih socialistov, da so postane komunist na isti način kakor 'svobodomiselno' ali celo krščanski socialist. Bože, To bi bilo komunistov, s posebno med mladimi študenti. Se celo morata, in n čček po preložitvi noč: bi bil komunist. In vsak bedasti študent 'ekonomistični vodja'!

Lep dokaz, kako se ljudstvo pusti farihati od gospe je tudi komedija, ki se je odigrala na Telov, trgu v Gorici 2. aprila t. l. Na tisoče rok se je tedaj dvignilo za to, da če vlada do prvega maja ne izplača vsa vojni škoda, se razpuste vsi obč. zastopi, odstopijo poslanci in se prične 'davnih strajkok'; da se skliče za prvi maj drug shod etc. Prišel je prvi maj, shoda ni bilo, prišel junij, julij, avgust, vojne odškodnine nikjer — a noben poslanec ni nastopil, noben obč. zastop ni bil razpusčen. Čemu, saj ljudstvo, je dobro.

Vprašanje vojne odškodnine ne bo nikoli rešeno na korist ljudstva. Narodno vprašanje bo rešeno takrat, ko bo rešeno socialno, a socialno vprašanje bo rešeno takrat, ko se delovno ljudstvo vseh narodov in ver zavé svojega položaja in se združi ter pomeže z vsjo gospoda.

Drugi dan, v ponedeljek zvečer se je vršil sestanek članov Kom. sekcije, na katerem je poročal istokota sodr. Kosič o načelih in taktiki stranke ter o splošnem gospodarskem in političnem položaju. Priporočilo je širjenje delavskega lista, v našem slučaju 'Delo' in Kom. kolektar. Dalje o dolžnosti proletariata, da podpira in brani Sovj. Rusijo, ker je od njej obstoja odvissa skorajšna svetovna revolucija.

Nabrežina

Javna ljudska knjižnica v Nabrežini priredi v soboto zvečer v obrinemo Gospodarskem društvu, poslovnih večer odhajajočim članom-vojakom. Vabljeno so vsi člani knjižnice in dramatičnega 'de-sek'a, da se udeležijo tega večera.

Gorjansko, J. M.: Dopis prihodnjič. Za kolektarje obrnite se na s. Antona Hreščka, Vojskica. To zadnje veljave tudi za vse druge, ki želijo kupiti kolektar.

ni se ozrla več nanj, ni ga klicala po imenu. 'Mati spije je mislil Jure in je hodil tih, da bi jo ne vzdrmlil. Mračilo se je, Jure je bil lačen in strah ga je bilo. Stopil je č postelji, pobozal je mater po roki, po licu. 'Mati!'. Na njenih ustnicah pa je bila kri; in Jure je vtrepetal in je zajočkal. Stresel je za roko; mati pa se ni ozrla, ni se namahnila in ni izpregovorila. 'Mati, lačen sem!' Ni odprla oč, tuda ni zajočkala. Takrat pa je spreletel Jureta kakor spoznanje od onkraj sveta. Plinal je, odprl je dur, kričal je po veži, po stopnicah: ne jok ni bil, ne beseda ni bila; kričal je in iskal, kam bi pobegnil, zakaj ugledal je bil smrt...

V molitvi, v polspanju je bil vzkrinknil, vzdrmlal se je od krika in od groze. 'Kaj kričeš v molitvi, negodnik?' 'Greh se je oglasil v njem!' Jure ni več zadržal; molil je čestonamarijo, svojih besed pa ni siljal; ne s solzami ni jokal, ne z ustnicami, telo pa se je stresalo od hrupa; daleč so bile njegove misli, kakor v težkih in hudih sanjah.

Dolge je romal, pa nikjer ni okusil veselja po taktu; mnogo ljudi je videl, pa se nobeled obraz ni prujano nagljal k njemu; in nobeč oč, da niso smehljaje priznavile. Zvečer je vprašal: kam jutri? Jutrnja je vprašal: kam zvečer? In od strahu ni več jokal in ne več prosil. Ugle-

Ljudski oder

Podružnica Renče

Nepridekavano nas je dne 3. avgusta, obiskal mladi sodruz iz Trsta ter imel prvo toli večer predavanje. Kljub temu, da so bili sodruz raztreseni po raznih oddaljenih krajih, ter da nismo bili predavanjem nič obveščeni, se je kot v Lisiku zbralo čez 60 poslušateljev. Predavanje se je vršilo pod milim nebom pozno v noč. Soderugo predavatelj: Ilvali! Na svidenje! Društvo, kot vse proletarske inštitucije, preživlja težko krizo. Nimamo že del časa petja, ker nimamo glasovnega instrumenta, odpovedali so nam tudi stanovanje tako, da smo bili do danes na cesti.

Na zadnjem setanku je bilo sklenjeno, da živimo za nabavo harmonijo vsaki član L. O. Obrazila, do vseh pro-možnihših podružnic, do vseh delavskih organizacij, ter do vseh sodruzov s prošnjo naj nam v sedanjem tragičnem položaju prislojejo na pomoč. Marsikate-raj kujica leži mrtva, zaprašena v kakem kotu, Soderugi vasa dolžnost je, da vse to doma nerabno gradivo daste na razpoložo čitalnici. S tem mnogo koriste sebi in celokupnemu delavstvu.

Knižnica je odprta v nadalje vsako sredo od 7 do 11 ure zvečer ter vsako nedeljo od 8 do 12 dopoldne. Ob istih urah so tudi uradne ure tajništva.

Vsem obretkavalcem L. O. Renče! Opazujamo vse, posebno nekdanje propale socialiste, da enkrat za vselej nehajo z nesramnim lažnjivim obreko-vanjem naših članov in članov. Rešiti po-letje, kaj se godi v vašem krogu! V naprednem slučaju homo primorani, v obrambo družvene časti nastopiti oroti luciofa-šizem s skrajnimi, zato potrebnimi sredstvi.

Za predsednika: A. Mozetič.

'LJUDSKI ODER' V LOKVI naznaja vsem sosednjim podružnicam in pri-letjem proletarskega gibanja v okolici.

Glasovi z dežele

Trnovo pri Gorici

Vojna odškodnina je tudi eno izmed tistih sredstev, s katerimi slovenske buržoazne stranke farbarjo lahkavzno ljudstvo. Bog živi vojno odškodnino! Gotovo je, da če bi italijanska vlada ho-leta takoj izplačati odškodnino in vsaj za sila rešiti vprašanje narodnih manjšin (katero se v meščanski državi absolu-tno ne da rešiti), bilbi slov. narodnjaki prvi, ki bi se uprl, ker s čim bi potem goljufali ljudstvo. Saj je narodno vpra-šanje tisto, s katerim nacionalistične stranke upravičujejo svojo eksistenco. Vdršenje naroda in vojna odškodnina sta dobro ljudstvo.

Če bi bila rešeno ta dvoje vprašanj, čemu bi potem obstajale narodnjaške stranke. Slov. ljudstvo bi lahko videla, da slov. meščanske stranke ne morejo delati za rešitev teh vprašanj, ker je v interesu njihovega obstoja, da ostanejo neresena.

Dne 20. t. m. se je vršil tu sestanek vojnih odškodnoincev, na katerem je poročal sodr. Kosič. Govornik je naravo pojasnil, kako težje banke in vlada a tem, da se s pomočjo odškodnine go-spodarsko ljudstvo uslužji in upra-ti. Zasluženo ljudstvo je vzor družab-nega reda kapitalistične meščanske la-udemokratije. Slovenske meščanske stranke pomagajo v tej težnji otal, vli-či. Zapeljano ljudstvo jim sledi bre-predarka.

Lep dokaz, kako se ljudstvo pusti farihati od gospe je tudi komedija, ki se je odigrala na Telov, trgu v Gorici 2. aprila t. l. Na tisoče rok se je tedaj dvignilo za to, da če vlada do prvega maja ne izplača vsa vojni škoda, se razpuste vsi obč. zastopi, odstopijo poslanci in se prične 'davnih strajkok'; da se skliče za prvi maj drug shod etc. Prišel je prvi maj, shoda ni bilo, prišel junij, julij, avgust, vojne odškodnine nikjer — a noben poslanec ni nastopil, noben obč. zastop ni bil razpusčen. Čemu, saj ljudstvo, je dobro.

Vprašanje vojne odškodnine ne bo nikoli rešeno na korist ljudstva. Narodno vprašanje bo rešeno takrat, ko bo rešeno socialno, a socialno vprašanje bo rešeno takrat, ko se delovno ljudstvo vseh narodov in ver zavé svojega položaja in se združi ter pomeže z vsjo gospoda.

Drugi dan, v ponedeljek zvečer se je vršil sestanek članov Kom. sekcije, na katerem je poročal istokota sodr. Kosič o načelih in taktiki stranke ter o splošnem gospodarskem in političnem položaju. Priporočilo je širjenje delavskega lista, v našem slučaju 'Delo' in Kom. kolektar. Dalje o dolžnosti proletariata, da podpira in brani Sovj. Rusijo, ker je od njej obstoja odvissa skorajšna svetovna revolucija.

Nabrežina

Javna ljudska knjižnica v Nabrežini priredi v soboto zvečer v obrinemo Gospodarskem društvu, poslovnih večer odhajajočim članom-vojakom. Vabljeno so vsi člani knjižnice in dramatičnega 'de-sek'a, da se udeležijo tega večera.

ni se ozrla več nanj, ni ga klicala po imenu. 'Mati spije je mislil Jure in je hodil tih, da bi jo ne vzdrmlil. Mračilo se je, Jure je bil lačen in strah ga je bilo. Stopil je č postelji, pobozal je mater po roki, po licu. 'Mati!'. Na njenih ustnicah pa je bila kri; in Jure je vtrepetal in je zajočkal. Stresel je za roko; mati pa se ni ozrla, ni se namahnila in ni izpregovorila. 'Mati, lačen sem!' Ni odprla oč, tuda ni zajočkala. Takrat pa je spreletel Jureta kakor spoznanje od onkraj sveta. Plinal je, odprl je dur, kričal je po veži, po stopnicah: ne jok ni bil, ne beseda ni bila; kričal je in iskal, kam bi pobegnil, zakaj ugledal je bil smrt...

V molitvi, v polspanju je bil vzkrinknil, vzdrmlal se je od krika in od groze. 'Kaj kričeš v molitvi, negodnik?' 'Greh se je oglasil v njem!' Jure ni več zadržal; molil je čestonamarijo, svojih besed pa ni siljal; ne s solzami ni jokal, ne z ustnicami, telo pa se je stresalo od hrupa; daleč so bile njegove misli, kakor v težkih in hudih sanjah.

Dolge je romal, pa nikjer ni okusil veselja po taktu; mnogo ljudi je videl, pa se nobeled obraz ni prujano nagljal k njemu; in nobeč oč, da niso smehljaje priznavile. Zvečer je vprašal: kam jutri? Jutrnja je vprašal: kam zvečer? In od strahu ni več jokal in ne več prosil. Ugle-

da vsled posebne naklonjenosti lokav-skega župana in civilnega komisariata napram komunistom, ni bilo mogoče do-biti dovoljenja za veselico niti za 3 niti za 8, t. m. Prireditev odpade na eno po-znejših nedelj, kar se bo pravčasno na-znanilo.

ODBOR.

PODRUŽNICA SV. JAKOB. Knjižnica je začela poslovtati. Uradne ure v torkih in petkih od 19-21 ure. Deluje tudi vezi-vni odsek za deklice kakor tudi mandolinistična skupina za mladeniče, kjer se potujejo igranje v teoriji in praksi. Vsa-ka sobota sestanek, kjer se doloci cilj izleta za nedeljo popoldne. Vpisovanje članov vsak večer od 19-21 ure v prostorih 'Spartaca' v ulici del Rivo 13.

Vse eno podružnice L. O. in druge na-še organizacije, ki imajo v posesti kake tamburice in jih ne rabijo, so naprošene, da odstopijo te instrumente — zastopni ali proti plačilu — tamburaskemu odsku-Mladinske sekcije Opatija. Pisati to-zadevno na naslov: Milan Poščić Opatiji 131.

Tajni sklad „Dela“

Daroval Jože Guštinčič, 44.10, Montona Zadr. drž. ameriške 2.0.

Anton Podobnik, Idrija 14.0, Nabrala komunistična mladina iz Rukavca, na izletu 14.0.

Nabrali na blokhi: Ivana Krašna, Idrija 100.0, Večer in Ljud. odpr. v Sa- 30.0,

Stefan Pahor v Opatjen-selu 8.0,

Skupaj L. 216.0, Prej izkazanih L. 18.517.0.

Vsega skupaj L. 18.733.10

OSTORITEV 2. MEDNARODNEGA SEJMA VZORCEV V TRSTU. V nedeljo jutraj je bil v Trstu otvorjen 2. sejn vzorcev Kraja je prišel zastopate go-ovski vojvoda, vlado minister Fulci. Po otvoritvenih govorihi si je gospoda o-gledala posamezne oddelke raztave. Po-osebno nagnjenje so kazali tbrovi za iz-ložene izdelke in oddelku Zvezs zakavka-ških sovjetskih republik (Georgije, Ar-menije, Aserbejdžana). Rdeča zastava na oddelku ni odvrnila gospode, da ne bi povohala v razstavljane posode z mi-neralnimi oljiščiči, kozami, usnjeta in drugim blagom. Povdarja se v obte uspeh ruskega oddelka, kar ima za nas proletarce največ pomena, ker se bodo trgovci spravili zvezo s Sovjetsko Ru-sijo in bo imela od tega predvsem kri-šči prvya država, delavci in kmetovi, ki se danes še v veliki meri odrezana od inozemskega trga. — Dan prej t. j. v soboto je bil otvorjen tudi v Ljubljani sejn vzorec. Zdi se, kakor da bi mešč-anstvo konkuriralo z vzorec, ker se ne more po splošnem gospodarskem krah-u spustiti še v pravo blagovno konkuren-co.

STAVBINSKI DELAVCI IN BREZ-POSELNA PODPORA. V zadnjem listu smo sprejeli od okrožnega tajništva stavb. delavcev in Gorici daljši članek o razlogih, ki so prislilili Blagovna za ne prostovoljno brezposelnost stavbinskih delavcev, da je ustvarila delno izplačeval-vejo podpori, ki se je vršilo dosedaj v pol-nem obsegu. V sled pozne ure smo pri-letni oddati članek za prihodnje šte-ilko.

IZ VZROKOV NAVEDENIH V ZAD-NJI ŠTEVILKI IZIDELO TUDI TA-KRAT NA DVEH STRANEH. PRIH-DNA ŠTEVILKA — UPAMO IZIDE NA STIRIH KAKOR PO NAVADI.

Izdajatelj: Izvrševalni odbor Komunistič-anske Italije.

Odgovorni urednik: Posl. Anselmo Marabini.

Titkarna: 'Il Lavoratore'.

Istarski razgovori

Pepo: O družo Tone zdravlo! Opet se včasno nagneo tleko Soteman. Ja san vse komne čekati da te trefim!

Tone: Ca hi več da te ni bilo toliko vrme, san vse mislil da ti se j storila vikavica nesreča.

Pepo: Karo češ vse nesreči leh je ovi život kega imamo. Viš kako moramo klatit za delom po daljine ako čemo živeti.

Tone: Ala Pepo, samo mači. Za tej več malo boje nego zame: ti bareni neš va-služiš a ja brižan pek san na ceste do kraja.

Pepo: Ja to znan da ni ni zato dobro ali brižničina si delal celo leto na grunte pak 'a češ imet od tega?

Tone: Rogi da mi je prosti! Delaj se i mači celo leto pak neču imet prelarni za mesece dan.

Pepo: Tako ti je se krivo, kako bi rekli neki, da smo komunisti pak da nam neče bog dobrega dat.